

Koi Club Sweden

Medlemstidning nr 3, 2016

Pris lösnummer: 65 kr

A photograph of a koi pond. The pond is built with red bricks and has a dark, possibly black, liner. Several koi fish of various colors are visible in the water, including orange, white, and black patterns. A large green plant with broad leaves is on the right side of the pond. The background shows a garden with green plants and a fence.

Koidagen 2016
Dammbesök i Vendelsö,
Tyresö, Järlåsa, Heby,
Bromma och Hässelby
Vintern närmar sig
Novemberaktivitet

www.koiclubsweden.se

Dammbutiken.se

- För både små och stora dammar

Hos Dammbutiken hittar du sveriges bästa sortiment för riktigt stora dammar. Vi lagerhåller sievefilter

- och beadfilter samt ibland till och med avancerade automatiska trumfilter.

Förutom mer professionell utrustning så har vi även ett komplett sortiment med enklare filter för mindre dammar och dammar där kraven på rening inte är lika stora. Hos oss är alla kunder välkomna!

- Butiken drivs heltid året runt, vi skickar i regel din order inom 24h.
- Stort sortiment gör att vi kan rekommendera vad som passar just dig och din damm.
- Bra priser och personlig service.

Tveka inte att kontakta oss:

www.dammbutiken.se
info@dammbutiken.se
076-1339331

Ordföranden har ordet

Hej alla Koi-medlemmar!

Jag hoppas att ni alla har haft en skön sommar och att era koifiskar mår bra trots algblomning i många dammar.

Klubben har haft trevliga och intressanta dammrundor i sommar och vi har fått många nya idéer med oss hem. Skåneresan i början av augusti blev också lyckad. Det var trevligt att träffa våra koivänner i Skåne. Mer om resan i nästa nummer.

När detta skrivs återstår det sista dammbesöket för den här säsongen den 11 september. Hösten står för dörren och vi måste börja tänka på vinterförvaring av våra fiskar. Läs artikel på sid 17.

Den 20 november har vi vår höstaktivitet. Det blir en möjlighet att träffas och umgås och att lyssna på föredrag av *Stefan Malm* – se detaljer om tid och plats på sid 23 och på hemsidan. Det blir även tillfälle att ställa frågor.

Koidagen i maj blev troligtvis den sista vi kunde ha i Brottbby. Vi behöver därför hitta en ny plats. Hjälp oss och kom med förslag! Vi måste även hitta en ny förvaringsplats för materialet till vår monter på trädgårdsmässan. Hör av dig med förslag!

Vi hörs och ses, förhoppningsvis den 20 november!

Britt-Marie

www.koiclubsweden.se

Koi Club Sweden

Ansvarig utgivare och ordförande i föreningen

Britt-Marie Wallinder
Skansvägen 14, 136 70 Vendelsö
e-post: bm.wallinder@telia.com

Redaktör

Christina Jacobsson
chris.jacobsson@comhem.se

Tidningen ingår i medlemsavgiften och skickas utan kostnad till föreningens medlemmar. Den säljs även vid föreningens olika evenemang och kan också rekvireras via nedanstående adress. Kostnad för icke medlemmar är 65 kronor per nummer.

Organisationsnummer: 802405-4093

PlusGiro: 123 25 62-7

Hemsida: www.koiclubsweden.se

E-post: info@koiclubsweden.se

Medlemsavgiften är 175 kr per år och familj.

Klubbens plusgiro är 123 25 62-7.

Skriv ditt namn, adress, telefon och e-postadress eftersom ett av syftena med klubben är att skapa ett kontaktnät av koivänner.

Omslagsbild: Patrik Martinell, Anna-Karins önskebrunn.

Vad vill du läsa om i tidningen?

Vi behöver önskemål och förslag. Mejla till info@koiclubsweden.se

Skicka in bilder på din damm!

Välkommen att skicka in bilder på din damm tillsammans med några rader om hur stor den är och vad du har i den.

Mejla till chris.jacobsson@comhem.se.

Platser värda besök

Tipsa oss gärna om ställen som du tycker är värda ett besök.

Planerad utgivning av tidningen 2016

är mars, juni, september och december.

Manusstoppen infaller den 10 februari, 16 maj, 16 augusti och 15 november.

© Koi Club Sweden och respektive författare/fotograf.

FRI FRAKT

Scanna för mer info

BreedersSecret lera från Holland. Bra för både koi och dammen.

ProBites foder från Nedkoi.nl i Holland. Ett av dom största i Holland. Varför bunkra upp med en massa foder när det bara är att lägga en beställning eller släng iväg ett sms när det börja sina!

Seneye pond + Wifi + Webbserver + Box

- Larma vid för höga eller låga värden.
 - Inbyggd nivåvakt.
 - Sms larm, Email larm.
 - Läs mer på www.seneye.com
- Denna apparat kommer du spara in kostnaden för förr eller senare.

Scanna för mer info

Pond Device	
Temperature	11.5°C
pH	7.74
NH3	0.001 mg/l (ppm)
O2	10.9
Light	100%

Last Reading 10/10/2012 2:30 PM

På www.Koibutiken.se och under Fri fraktkategorin finner ni fler produkter med fri frakt.

0486-21404 & 0738-320577

Koidagen 2016

Text: Christina J, foto: Arne Eriksson, Sören Wallinder.

Koidagen den 28 maj var den sjätte i ordningen hos Arnes snickeri i Brottby. Som det ser ut nu var det även den sista i Brottby eftersom Arnes snickeri kommer att avvecklas. Klubben söker således en ny plats för koidagen 2017. Se separat upprop på annan plats i tidningen.

I år hade vi två utställare: pålitliga Sävne Koi med Kristofer inklusive familj med fyra bassänger japanska koi i olika storlekar och färger, vattenväxter, fiskmat, håvar och massor av andra tillbehör. Ny för i år var Tore Wallman, som klubben besökte förra sommaren. Han sålde också koi, både svenskodlade och japanska, i tre bassänger. Båda utställarna verkade nöjda med försäljningen.

Koiklubben sålde äldre nummer av tidningen, pins och tygmärken. Lotteri med skänkta priser, bland annat koimat, fanns också.

Tack alla som städade, fyllde bassänger, tömde bassänger, hämtade och fällde upp bord och bänkar, dukade upp och av, bakade bröd, gräddade våfflor och kokade fika, sålde lotter etc etc etc... På grund av regnvarning höll vi till inomhus i år, men lite senare på eftermiddagen tittade solen fram en stund.

I vanlig ordning fanns kaffe, te och drycker till försäljning liksom fika-bröd och hamburgare.

Grillmästarna Krister och Sören.

Fiskelycka.

Dammbesök 19 juni i Vendelsö

Text: Christina J, foto: Lars Norling.

Hos **Britt-Marie och Sören i Vendelsö** har klubben varit på besök flera gånger tidigare. Britt-Marie – som är den som planerar alla sommarens dammbesök – tyckte att det var en bra idé att inleda säsongen hos dem. Detta på grund av att de hade pratat med flera personer om sitt förbindelserör mellan utedammen och inneförvaringen och flera var nyfikna på den lösningen.

I nr 1/2014 av tidningen fanns ett reportage om hur det gick till att bygga förbindelseröret. Och det fungerar så bra! Fiskarna simmar själva in på hösten till inledammen som är belägen i det rymliga uterummet bland vindruvor och andra tropiska växter. När vi var där fanns redan jättestora kart på vindruvsplantorna.

Från dammens hörn och in till uterummet ligger det underjordiska röret. Se bilderna nedan från byggtiden.

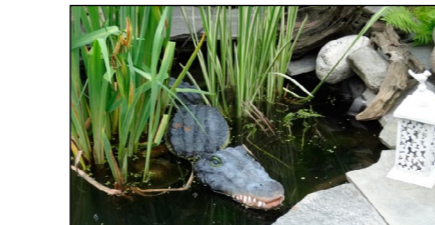
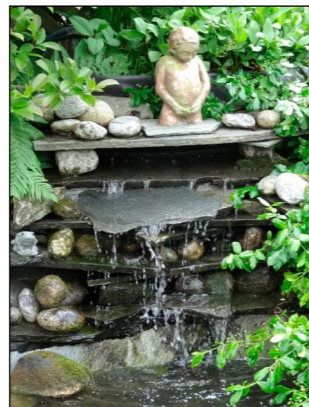

Längst bort i bild, vid bron, syns foderautomaten som vi byggde på en av våra aktivitetsdagar. Fisken drar i en läderkläpp och en portion mat kommer. Koierna hos Britt-Marie och Sören har lärt sig att hänga kvar i kläppen tills automaten är tömd... Så det är inte mycket mat i taget man kan stoppa i.

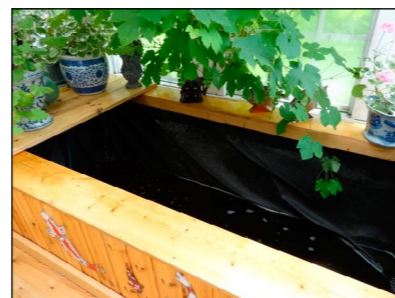
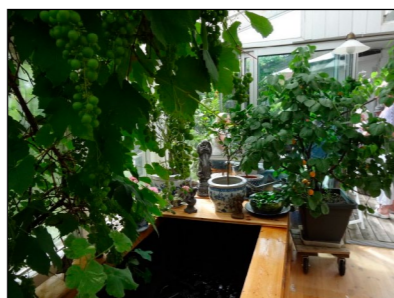

Rörfoto: Sören Wallinder

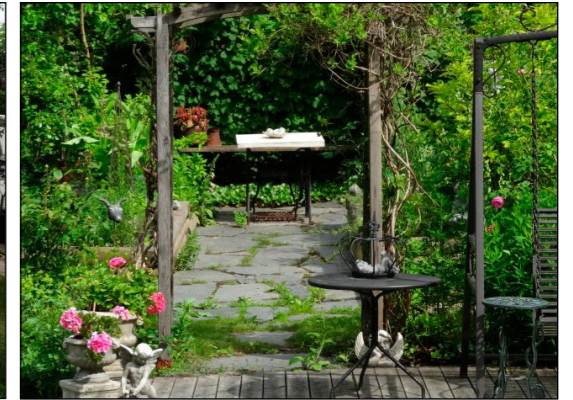
Till höger syns inomhuskaret under vindruvorna. Inomhusdammen rymmer cirka 3.500 liter och har UV-ljus på 55 W och biologiskt filter (green machine).

Ett vackert vattenfall finns i dammen och en liten grotta. I en intilliggande damm huserar näckrosor och andra vattenväxter samt en krokodil. Nu har det även tillkommit en del småkoi, de flesta svenskodlade.

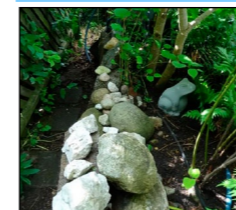
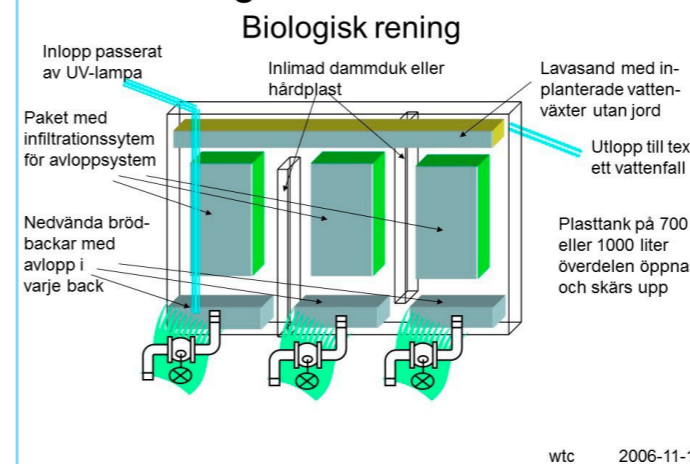
forts. Vendelsö

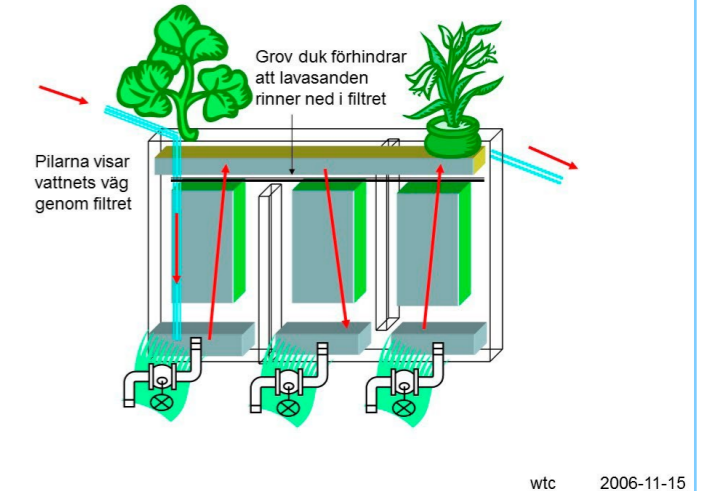
Dammen rymmer cirka 20 km och är 1,50 cm djup. Biologiskt hembyggt filter på 1 km med växter och UV-ljus 75 W.

Den stora trädgården innehåller många olika rum. Och överallt växer det så det knakar. Träd, blommor, köksväxter och tropiska växter.

Reningsverk för dammar

Jag skulle ta en bild på Sörens hembygda filter, men det var så lummigt av växter att jag inte ens såg det...

Ovan syns en principskiss på Sörens hembygda filter. (Var med i tidning nr 4/2006.) Det har alltid fungerat bra och efter ombyggnaden härom året har han utökat det lite men principen är densamma.

Fråga om koi och damm!

Fråga. Transport.

Hur transporterar man tio st ganska stora koi på ett bra sätt? Hur stort utrymme måste man ha, hur länge klarar de sig utan att man tillsätter luft eller något annat viktigt?

Svar

När man transporterar koi lång tid så använder man kraftiga plastpåsar i lagom storlek. Med lite vatten så det precis täcker fisken och sedan fyller man påsen med syrgas och sluter tätt. Då kan man transportera fisken i ett par dagar. Viktigt är att man inte matar dem på cirka en vecka

före transporten, så de inte smutsar ner vattnet under transporten.

Man kan också ha en större balja med en sopsäck i och en luftpump som syresätter vattnet under transporten. Sen knyter man till lite lätt så att inte vattnet skvimpas ut under resan. Det finns omvandlare från 12 v till 220 volt för några hundralappar. Man ska försöka ha det så mörkt man kan så fiskarna håller sig lugna.

Man kan lägga lite mjuk stoppning, tunn polyeter eller en filt, i baljan runt plastpåsen så de inte simmar in i den hårda plastväggen i baljan.

Besök vår nya hemsida för mer info!

fontäner DAMMAR TRÄDGÅRD statyer

Vi hjälper även till med design & anläggning!

GARDEN AQUATICA

Högsta Torp, Åvav. 11 Haninge • Tel. 08-500 227 27
www.gardenaquatica.com

Rabatt 15% (för medlemmar) på OASE (vid köp över 5.000:- på ordinarie pris).

Dammbesök 19 juni i Tyresö

Text: Christina Jacobsson, foto: Patrik Martinell, Lars Norling.

När man kommer in i trädgården och går uppför slänten mot huset kan man verkligen inte ana vad som finns bakom klängväxten till höger...

13 st koi och 2 slöjstjärter huserar i önskebrunnen. Ursprunget är en blandad mix från Japan, Israel, England och Sverige. Vintertid är de i ett akvarium på cirka 1200 liter i husets källarvåning. Alla har namn. Ett försök med näckrosor i dammen slog inte väl ut, de blev koimat.

FRÅN VENDELSÖ BEGAV VI OSS TILL TYRESÖ för att besöka Anna-Karin. Vi blev alla mycket överraskade när vi såg hennes lyckade dammlösning på en mycket kuperad tomt. (Se även omslagsbilden.)

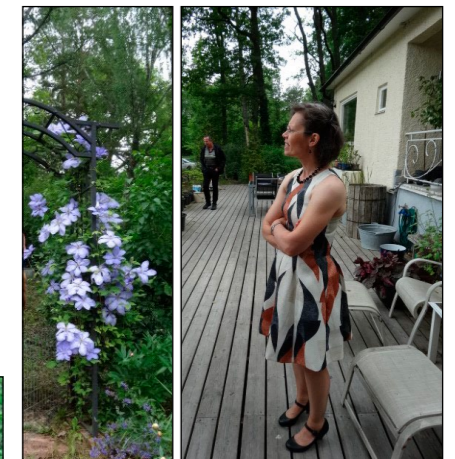
De flesta av oss har väl startat med en damm i trädgården och så småningom befolkat den med koi. Men Anna-Karin gjorde precis tvärtom – skaffade först koi (1997), medan hon fortfarande bodde i lägenhet, och efter ett antal år med koi i akvarium kom tanken på att göra en damm.

Då hade hon flyttat till hus med trädgård. Fast kanske inte en så enkel trädgård för dammbygge eftersom den är både backig och kuperad. Dessutom är Anna-Karin hunduppfödare och hon insåg att det skulle bli vissa problem med hundar i dammen. Lösningen blev både praktisk och elegant: en tank med stort fönster. På så vis kan Anna-Karin se sina fiskar även från sidan, något som åtminstone jag skulle önska att jag kunde.

Fiskar är inte de enda djur Anna-Karin vurmar för. Förutom hundarna gick höns omkring i trädgården och kaniner hade en stor inhägnad. Hönshuset var verkligen fint med en härlig utsikt, "a room with a view" skulle man kunna säga.

Hundfoto: PeO Hertegren

Hundarna är av raser eurasier, mycket vackra spetsar i olika nyanser. Anna-Karin, matte till alla djuren.

Flera var intresserade av vem som hade gjort fönsterrutan. Företaget heter Ferm Plast i Länna, <http://www.fermplast.se/> Mycket hjälpsamma och trevliga säger Anna-Karin.

Mer om fiskarna och också om bygget av Önskebrunnen finns på Anna-Karins hemsida: http://balder-balder.se/fiskarnas_sida.htm

– Jag har haft akvariefisk hela mitt liv. Det kändes helt nödvändigt att ha fönster på Önskebrunnen. Vem vill ha ett akvarium där man bara kan titta på fiskarna upifrån?

Dammfakta
"Önskebrunnen" är en ombyggd glasfibertank, ursprungligen för villaoljja, 3 kubik. Filter: Powerbead 20, förfilter "korg i hink", Strainer Basket. Pump Super Fish 15000. Bottenavlopp med nedgrävda rör till filterhuset. UV-ljus: 95 W.

Dammbesök i Järlåsa och...

Text: Christina J, foto: Roland Olsson, Lars Norling

Den 2 juli, när vi besökte först Helka och Sören Pihl och därefter Sävne Koi, var det ömsom sol, ömsom regn och ömsom rejäla skyfall. Det var tur att Helka hade ett stort fint lusthus där vi kunde söka skydd och dessutom fika.

När vi sedan var i Kristofers "lerdammshus" var det verkligen naturens krafter vi hörde; det dånade när skyfallen smattrade mot plasttaket så det gick knappt att prata.

Lika plötsligt sken solen. Innan nästa skyfall.

Helka haft damm sedan 2009. Dammen har gummiduk och är cirka 1,20 cm tvärsöver och 1,20 djup med en hylla.

Helka fick goda råd, bland annat att snarast flytta bort det impregnerade virket runt dammen. Det är inte bra om regnvatten som urlakar impregneringsmedlet kommer ner i dammen då fiskarna kan ta skada av det.

För tillfället är det bara fem koi i dammen, två från Sävne Koi och tre från Arken Zoo i Uppsala. På vintern är de i akvarium.

När vi var på besök hade inte fiskarna lust att visa sig (sånt händer). Men Helka lurade dem; hon tog några bilder när vi inte var där. Man ser i alla fall de flesta (nedan).

... hos Sävne Koi i Heby

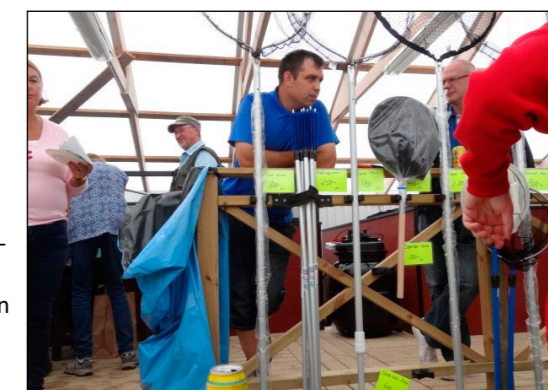
Foto: Roland Olsson, Lars Norling

Så här mysigt kan man ha det under ett plasttak invid en lerdamm när regnet vräker ned ute.

Det blir många fruktbara diskussioner en sån här dag!

Jag skulle ha bett Roland ta den här bilden i stället! Det bara blänker när jag (Christina) tar fiskbilder.

Koi i lerdamm.

TACK Kristofer med familj för gott omhändertagande av medlemmarna i koiklubben!

Ovanligt många dammbesökare denna dag, närmare 40 tror vi. Karin pratar med Agneta och Ulf, ägare till Fridhems trädgård, som vi kommer att besöka som första anhalt på Skåneresan en vecka senare.

Thomas och Kerstin på en av "bryggorna". Om man ska tala om att skapa rum i sin trädgård så måste det vara minst tio rum och kök i denna trädgård. Och väldigt många av växterna är nyttoväxter som producerar frukter och grönsaker.

Cirka 100 guldfiskar i vackra färger i dammen. Thomas och Kerstin har medvetet samlat på lite ovanligare färger. Några av de fyra koiarna syns också på bilden.

DET HAR NU BLIVIT SLUTET AV JULI och dammbesöken har dragit igång igen efter ett kort sommaruppehåll. Dagens anhalt är en villaträdgård i Bromma som genomgått en förändring från en ganska ordinär förortstomt när Thomas och Kerstin flyttade dit till en riktig trädgårdsidyll med massor av växter, pergola och växthus som bildar olika zoner med olika känsla och stämning.

Vi fick följa resan genom en bildbok där de dokumenterat steg för steg hur tomten växt fram genom åren och man kan inte annat än imponeras över allt arbete och tankemöda som har lagts ned för att skapa deras drömtomt.

Som hjärtat i kompositionen ligger ett dammsystem med två dammar och en bäck. I dammarna simmar det guldfiskar och fyra koi. Vattnet är fyllt med olika vatten- och sumpväxter som ramar in vattenytan på ett smakfullt sätt. Totalt är systemet på cirka 15 kubik fördelat över en yta på ungefär 100 kvadrat – själva vattenytan är på cirka 40 m².

Dammarna är tillräckligt djupa för att fisken ska kunna övervintra, men en del fiskar fångas ändå in och får övervintra i källaren. Kanske som en säkerhetsåtgärd då en trasig luftpump ställde till det en vinter och en del fiskar gick förlorade.

RENINGSSYSTEMET består av ett Powerbead 10 med en 95W UV-lampa. Vattnet pumpas av en Vortech 13000. Sedan bidrar även alla växter och bäcken till reningen, ett område som Anders skulle vilja utveckla om det blir en ny damm i framtiden. Då skulle bäcken få ett rotzonsfilter som en inledning och dammen skulle få etage för olika växtzoner.

Efter rundvandring och guidning av värdparet kunde vi konstatera när vi satt i pergolans skugga och reflekterade över Thomas och Kerstins bedrifter i växt- och dammvärlden att tomten nog inte kan utnyttjats på ett bättre sätt.

Välkommen till Koi Huddinge!

Vi har öppet alla dagar året runt för försäljning av dammtillbehör. Koifoder, filter, syrepumpar, slangar, UV-lampor, rör, kopplingar, bottenavlopp m.m. Vi säljer även kallvattenfisk såsom Koi och Stör .

Beadfilter för dammar med Koi

Max volym fisk	200 kg	135 kg	80 kg	50 kg	35 kg
Vårt pris	16.700 kr	12.700 kr	9.500 kr	8.300 kr	7.100 kr

Prova vårt Koi- och Störfoder

Koi Staple , 34 % protein 2 kg 150:- 4 kg 250:- 15 kg 800:-	Top Sturgeon , 47 % protein 2 kg 200:- 4 kg 350:- 6 kg 550:- 25 kg 1.500:-	Koi Wheat Germ , 37 % protein 2 kg 200:- 4 kg 350:- 15 kg 900:-
Top Koi , 51 % protein 2 kg 300:- 4 kg 550:- 15 kg 1.500:-	Koi Mix OSW , 40 % protein 2 kg 250:- 4 kg 450:- 15 kg 1.200:-	 För innehållsdeklaration se nedanstående hemsida

<http://www.coppens.eu/nl/visvoer/group/koi-voer>

Nyhet!!! Superflow Techno Pro

Justerbara pumpar med extremt låg energiförbrukning

Superflow Techno Pro kan regleras i 23 steg. Energiförbrukningen ändras liksom flödet

Modell	Max lyfthöjd	Flöde mellan	Energi-förbrukning	Vårt pris
10000	5,0 m	9200/4200	85/15 W	2 200 kr
20000	6,5 m	19800/9300	187/34 W	2 900 kr
30000	9,6 m	29000/12000	385/45 W	3 400 kr

Besök oss på Alunvägen 5 i Huddinge eller på nätet www.koihuddinge.se. Öppet alla dagar 9.00 – 19.00 (ring gärna före besök)

Koi Huddinge, Alunvägen 5, SE-141 34 Huddinge
info@koihuddinge.se Telefon +46(0)8-711 33 82 eller +46(0)70- 495 45 17

Dammbesök i Hässelby

Text : Christina J, foto: Sören Wallinder, Patrik Martinell

FRÅN BROMMA DEN 31 JULI gick färden vidare till dammbesöket i Hässelby hos Christina och Lars.

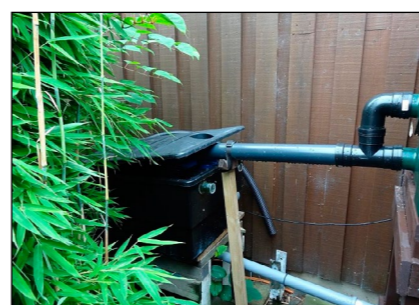
Vad skriver man om sin egen damm? Att det började med en krukavatten första sommaren i huset 1998. Plus att jag alltid har haft akvarier. Med en trädgård öppnade sig plötsligt en ny möjlighet: akvarium utomhus! Vad kull!

Utän kunskaper och dammerfarenhet startade vi med en formgjuten plastdamm från Bauhaus och några guldfiskar från närmaste zootbutik. Det gav blodad tand och det blev till att gräva lite större och lägga gummiduk. Då tyckte vi att 3 kubik kändes stort...

Det fick i alla fall rum tre st koi och efter några år var det dags att gräva igen. Nu är det drygt 9.000 liter och vi vågar inte gräva djupare eftersom vi har gemensam torpargrund med vår granne. De feta guldfiskarna – som alltid var först på maten och åt mest – skänktes bort och ytterligare några koi införskaffades.

I dag är de 16 st, den äldsta är 14-15 år, några 10-åringar och ett par yngre plus nytillskottet fyra ett-åringar inköpta på koidagen 2016. Fler fiskar än så här kan vi inte ha, dammens och filtrets kapacitet rymmer inte fler helt enkelt. Alla är svenskfödda.

Efter besöket i Hässelby kom en spontan inbjudan till dammbesök från Karin och Lennart i Järfälla, som de flesta tackade ja till. Varpå följt drog vidare.

Fakta
 Filter: Oase Screenmatic 12.
 Förfilter: Compact Sieve Aqua Forte.
 Pump: Messner Vortech 8.000, Aqua Interiör (har gått dygnet runt sedan 2007).
 UV-ljus: 36 Watt.

När vi skaffade sieven (till höger i bild) hade vi redan Oase-filtret. Till det hade vi en slang ansluten som fördelade (strilade) vattnet över en "silduk" (som samlar smutspartiklar). Sieven krävde dock ett utlopp på 75mm. Vi fick hoppa över det där med strilen och i stället låta vattnet rinna rakt ned på silduken. Det går det också. Som synes får locket stå lite halvöppet.

Sävne Koi & Trädgård AB

Allt för din damm i trädgården

En liten bit utanför Heby närmare bestämt i Sävne finner du en av Sveriges största Koi och Damm anläggningar.

Med 4-5 mil från Västerås, Uppsala, Enköping och Avesta är vi kanske just din närmaste Koihandlare.

Vi har alltid ett brett utbud av japanska koi i olika prisklasser och även ett brett utbud av tillbehör i lager och finns det inte hemma på hyllan så tar vi hem det.

På hemsidan www.savneko.se finner du information om oss och vår anläggning, en del av de koi som finns tillgängliga och webshoppens där du hittar de produkter som vi saluför.

Öppettider: Från 1 Maj till 31 Augusti
Fredag 15.00-19.00, Lördag 10.00-16.00, Söndag 10.00-15.00
Med vissa undantag som ses på hemsidan.
Övriga året öppet efter överenskommelse.

Har du några frågor tveka inte att kontakta oss:
info@savneko.se
tel: 0702840299

Välkomna på besök och kanske finner du just din drömkoi.

www.savneko.se

Om vinterförvaring utomhus

Sammanställning: Christina J, foto: respektive

JA VISST ÄR DET FORTFARANDE SOMMAR när detta skrivs, och det känns dystert att tala om vintern redan, men... Snart är vi där. När tidningen kommer ut är det september och sedan går det fort!

Vi som har fiskarna kvar i dammen även under vintern har några saker att komma ihåg. Till exempel att ta bort löv och annat skräp som annars bildar metangas när det förmultnar. Metangasen gör att fisken inte kan ta upp syre och därför kvävs.

I södra Sverige klarar man sig oftast utan tillsatsvärme i dammen under vintern om man täcker den. Men i norr är man mer eller mindre tvungen att ta in fiskarna eftersom den kalla perioden är så mycket längre. Det finns gränser även för tåliga koi.

OM MAN INTE TÄCKER dammens alls utan låter det bildas is är det livsviktigt för fiskarna att det finns ett ventilationshål/lufthål. Använd till exempel en tjock (70 mm) frigolitskiva och gör ett hål i den. Genom det kan man sänka ned en syresten men man behöver ändå hålla koll på att extremt låg temperatur inte gör att hålet fryser igen. I handeln finns även olika typer av dammvärmare som håller en öppning i isen. Naturligtvis finns även termostatstyrda dammvärmare som kopplas in före filtret. Då måste dammen täckas eftersom annars elkostnaderna skenar iväg.

En värmekabel (frostsnyddskabel) på botten är ett ganska billigt sätt att försäkra sig om att det inte blir alltför kallt i dammen.

Foto: Roland Olsson

Roland täcker sin damm med två lager bubbelplast på vintern. Kom ihåg en vädringsöppning. Filtren går som vanligt men Roland flyttar upp syrestenen till cirka 30 cm djup. Ingen tillsatsvärme.

Dubbla lager plast släpper inte igenom solljuset vilket ett lager kan göra med trådalger som följd redan på våren... Om snö lägger sig på plasten smälter den inom några dagar. Vattnet håller sig vid 5-10 grader.

Innan Roland började med bubbelplasten använde han frigolit som täckning. Den bör ligga på träreglar så det blir luftväxling mellan frigoliten och vattenytan. Frigoliten hålls på plats med en presenning. För Roland, som har så pass så stor damm att täcka, tar bubbelplasten betydligt mindre plats än frigolit när den ska förvaras under sommarhalvåret.

Helst bör dammen vara 150 cm djup, åtminstone över 100 cm för att inte botten frysa. Men det finns exempel på grundare dammar som också har klarat sig utan bottenfrysning. I norra Sverige räcker troligen inte 150 cm.

LÅT GÄRNA PUMP OCH FILTER fortsätta vara igång under vintern om du kan, men flytta upp pumpen närmare ytan så den inte stjälar något varmare vatten från botten. Inte heller är det bra med stark cirkulation av vatten på vintern – bättre att fiskarna håller sig stilla än att de gör av med en massa energi genom att kämpa mot starka vattenströmmar. Därför kan man även "sakta ned" pumpen, vissa pumpar har automatik för detta. Annars köper man en varvtalsregulator, en försumbar kostnad.

Luftpump behöver vara igång för att säkerställa att ytvattnet aldrig fryser. Det måste alltid finnas öppet vatten för att vädra ut gaser.

DET GÅR BRA ATT MATA fiskarna ned till cirka 8 grader, helst med ett speciellt höst- och vårfoder (Wheat-Germ) som är lättare för fiskarna att smälta när det är kallare i vattnet. Det märks ofta på dem att de blir ganska ointresserade av mat när det är kallt. Mata aldrig vid lägre temperaturer då fisken inte kan smälta maten.

Nedan och på nästa sida några exempel på vintertäckning.

Foto: Christina J

Christina och **Lasse** (mest Lasse i ärlighetens namn) täcker dammen med reglar och ovanpå dem två presenningar omlott. I ena änden kan man lätt öppna och kika att allt är okej. Där kan man också vädra om det plötsligt blir varmt i luften höst och vår. Presenningarna är förankrade med betongklumpar för att hållas på plats.

Pumpen och filtret är igång hela vintern men pumpen flyttas upp under vattenytan och hastigheten reduceras med varvtalsregulator. Lite syre är också igång vid vattenytan.

Förra vintern lade vi ned värmekabel men kan inte avgöra om det hade någon betydelse. En doppvärmare får för säkerhets skull hänga ned plus att en doppvärmare får ligga i filtret som täcks med frigolit, trasmatör och presenning. Vattnet har aldrig frusit.

Konstruktionen står bakom en bodvägg under icke-säsongs.

forts. nästa sida

Foto: Richard Mauritzon

Sagt om värmekablar

På dammrundorna kommer alla möjliga ämnen upp för diskussion. När det gäller värmekablar sa någon att kabeln helst inte ska korsas. Ett tips är då att rulla den runt petflaskor fyllda med sand. Tejpa fast den i ena änden och rulla på. Ett annat tips är att trä den genom ete som sänks ned i dammen. När jag ställer frågan till Richard som har lite elkunskaper svarar han att när man lägger värmekabel

i golv så ska man inte lägga dem i kors då det inte blir en jämn värme i golvet, det blir lite varmare där de är kors-lagda vilket kan påverka livslängden på kabeln.

Men han tror inte det har någon betydelse i dammen då det aldrig kommer upp i någon högre temperatur. Kablarna ska ju fungera om man lindar dem runt vattenledningsrör och i hängrännor och det är nästan omöjligt utan att man korsar. Därför tror han inte det spelar någon roll i dammen.

Viktigare är att om man använder självjusterande värmeslinga så ska man inte använda någon termostat som slår av och på värmekabeln. Detta för att inte förkorta livslängden på kabeln. Utan i så fall ska man använda värmekabel som är avsedd att styras av termostat.

Richard lägger regler över sin damm och hänger markisrör i galvad plåt i reglarna. Det är för att inte konstruktionen ska svikta och sänkas ned i vattnet.

Mellan reglarna ligger korrugerad plast som skruvas fast på aluminiumprofiler (25x25 mm) som lätt kan lyftas av och på. De fästs i sin tur med tvärreglar så de inte blåser bort. De bärande reglarna ska också få handtag så de är lätta att bära och hantera.

Som överkurs monterar Richard även lysrör mellan rören under den korrugerade plasten eftersom han då och då kollar in fiskarna från TV-soffan genom en kamera i dammen. Det är en bevakningskamera med trådlös överföring till en mottagare inomhus som sedan är kopplad till TV:n.

Själva kameran är inbyggd i en vattentät behållare då den är nedsänkt i vattnet för att få bästa bilderna utan speglingar från vattenytan.

Dammen håller 3-4 grader under vintern. Värme kommer från två st 2kw-element som ligger i vattnet och styrs av en termostat.

Exempel på höst- och vårmat, Wheat-Germ.

Källor: Roland Olssons vinterartikel i nr 3/2005, Richard Mauritzons i nr 1/2014 samt diverse tips i tidigare nummer av våra koitidningar.

På nästa sida visar Bo Jakobsen hur han värmer upp dammen med värmepump på vintern.

Som ny medlem i Koi Club Sweden har jag lovat skriva lite om hur vi värmer vår lilla trädgårdsdamm på cirka 12 kbm.

Dammen är njurformad, cirka 8 meter lång och cirka 2 meter bred och ungefär 80-90 cm djup.

Jag bestämde mig från början att vi skulle använda en så kallad poolvärmare. Jag letade på marknaden och fann till slut en liten LUXLAMA LX05H som jag monterade bakom dammen nere i hörnet av trädgården.

Väl gömd under ett litet tak. Anslutningar med "bypass" i serie med filteranläggningen. Utgången från värmepumpen bildar bäcken till dammen.

Om du installerar en värmepump av denna typ måste du tänka på ett par viktiga saker. Flödet genom värmepumpen får inte vara för stort, då uppvärmningen av vattnet bör vara cirka 1,2°C för att uppnå maximal uppvärmning av vattnet.

Som du ser på bilden leds bara en del av vattnet genom värmepumpen. Rekommenderat flöde genom värmepumpen är 2,8 m³/tim. Det fungerar så att ju mindre flöde genom värmepumpen desto högre värme.

Injustering

Öppna "bypassen" alternativt stäng till/från-flödet sakta tills värmepumpen stannar på grund av för lågt flöde.

Därefter öppna sakta ventilen till värmepumpen så att du får det minsta flöde som du kan ha. Då kommer värmepumpen att ge maximal temperaturhöjning.

1 grad med 5000 l/h ger mer värme än 2 grader med 2000 l/h. 1 grad 5000 l/h = 5,8 kW. 2 grader 2000 l/h = 4,64 kW.

Vi har cirka 25-26°C i vattentemperatur under sommaren och cirka 12-15°C under vintern. Dessutom täcker vi dammen med 4 cm frigolitblock för att behålla så mycket värme som möjligt.

Vi har nu haft värmepumpen igång i tre år utan några problem. Vi använder en timer som kör värmepumpen cirka fyra timmar varje dygn.

Med så pass varmt vatten vintertid får vi förstås mata fiskarna, fast lite mindre än på sommaren. Det märks om de är intresserade eller inte.

Lite tekniska data över pumpen

Modell	LX05H
Kapacitet vid 25°C i luft och 27°C i vatten	5 kW
Effektförbrukning	0,9 kW
COP	5,5
Kapacitet vid 15°C i luft och 27°C i vatten	3.7 kW
Effektförbrukning	0,89 kW
COP	4,15
Spänning/Säkring	230V/10A

ZOO GIGANTEN

Upplevelser för alla djurvänner

Allt för din
Damm

ÅRETS NYHETER!

BioTec Premium 80.000 - Allt i ett filter!

Kompakt högpresterande filter med trumfilter-teknologi VDE-godkänt och pumpmatat flödesfilter.

Trumfilterteknik, självrengöringssystemet, programmerbar kontroll, 4 bar spolpump
Filtrering >150 my, Inkl. biologiskt filter med bekväm svamprengöring
Maximalt flöde upp till 12,5 m³/h.

Incenio FM-master WLAN

Få kontroll på din damm!
Nu kan du styra din dammteknik via mobilen eller paddan, trådlöst!
Från upp till 80 meters avstånd och upp till 10 olika enheter

Klubben söker ny plats för koidagen!

Koi Club Sweden behöver en plats att hålla till på under vår koidag på våren.

- Vi behöver ha tillgång till vatten för att kunna fylla flera baljor för försäljning av fisk.
- Efter dagens slut behövs avlopp för att tömma baljorna.
- Vid regn är det fint att kunna gå in under tak. De tält klubben har är små och blåser alltför lätt bort.
- Tillgång till el är förstas också nödvändigt för syrepumpar, kaffekokning med mera. Klubben inser naturligtvis att det här inte blir lätt. Har du någon idé är du hjärtligt välkommen att höra av dig till info@koiclubsweden.se

Bilden är tagen ett tidigare år.

Fråga om koi och damm!

Fråga. Hjälp med filter.

Jag har i dag ett Oase-filter till min damm; Oase Biopress 10 000 med en 11 W UV-lampa. Men detta filter klarar inte längre av att rena min damm nu när jag skaffat mig åtta koi. Har läst mig till att när man har koi till detta filter så sänks kapaciteten ner till 2,5 kubikmeter. Min damm har cirka 6 kubikmeter vatten.

Hur ska jag få vattnet klarare? Ska jag köpa en massa kemikalier, hjälper det med mer växter i dammen, måste jag köpa ett kraftigare UV-filter, kan det hjälpa att jag köper en starkare UV-lampa?

Svar

Filtret Oase Biopress 10 000 har, som du också konstaterat, ganska liten kapacitet. Det farligaste för fiskarna är om det bildas nitrit i vattnet. I ganska måttliga koncentrationer är det skadligt och till och med dödligt för fiskarna. Att byta filter är ju en relativt kostsam åtgärd. Jag föreslår därför att du bör-

jar med följande:

1. Köp mätstickor så att du kan kontrollera nitrit och nitrat. Om du har för högt nitrat hjälper det att plantera växter. Växterna tar upp nitrat, som fungerar som gödning för dem. Om nitritvärdet är för högt måste du omgående byta cirka 20 % av vattnet och fortsätta med det dagligen tills nitriten är på en ofarlig nivå. Du bör då byta filter till ett med betydligt större kapacitet.
2. Om nitritvärdet är okej köp ett UV-ljus på minst 55 Watt som du kan placera före eller efter filtret beroende vilket som är enklast. UV-ljuset dödar gröna svävalger och hämmar också parasiter och bakterier.
3. Mata inte fiskarna så mycket. Om du har för mycket nitrit måste du byta filter.

Beträffande val av filter så är det nästan omöjligt att ge råd utan att närmare känna till din situation. Men ett

filter som skulle klara din damm är till exempel BioClear 25 000. Det klarar dammar på 25 000 liter utan fisk och skulle klara din damm med fisk. Tillverkaren Pondteam anger följande: *Lämpligt för dammar upp till 25000 liter. Med guldfiskar i dammen klarar filtret dammar upp till max 12500 liter. Med fler/större fiskar i dammen max cirka 6000 liter.* Filtret är av samma typ som det du har, dvs tryckfilter allt-i-ett filter. UV-ljuset som ingår är på 60 Watt så du slipper kostnaden för ett extra UV-ljus. Jag har hittat filtret på nätet för 4.450 kr.

Tänk på att om du byter filter tar det cirka 4 veckor innan det har mognat så att det kan omvandla nitrit till nitrat. Det finns olika medel på marknaden som förkortar tiden. Filterstart och filterbomb är några exempel. Efter byte av filter måste du hålla noggrann koll på nitriten och byta vatten så snart mätstickan påvisar nitrit.

Då och då får vi fisk- och dammfrågor till vår mejladress info@koiclubsweden.se som vi besvarar efter bästa förmåga direkt till avsändaren. Men många frågor är av allmänintresse och de tar med i tidningen i mån av plats. I tidningen blir frågan anonym.

Oase

LIVING WATER

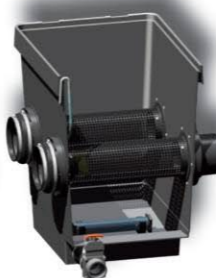
PROFICLEAR PREMIUM

Det modulära filtersystemet. För högsta standard.
Utan kompromisser.

- Perfekt vattenkvalitet utan manuell rengöring.
- Den snabba biologiska nedbrytningen gör filtret perfekt för koidammar.
- Flödesoptimerat, säkert UV-system.
- Tillverkat i Tyskland.

Trumfiltermodul

Moving Bed-modul

Individuell modul

www.oase-livingwater.com/proficlear
Svensk agentur: www.byggros.com

Klubben söker förråd!

Koi Club Sweden behöver en förrådslokal att lagra delarna till vår mässmonter i, ett garage vore perfekt. Ligger det sedan i närheten av Stockholmsmässan, eller i södra Stockholmsområdet, vore det helt suveränt. Men alla svar är välkomna!

Till 2017 kommer vi inte att ha lika stora och tunga delar till vår monter.

Vi ser tacksamt fram emot tips och erbjudanden!
info@koiclubsweden.se

✂ Gammal koi

Saxat ur Svenska Dagbladet

I Svenska berättas om en koi på Malabon Zoo nära Manila på Filippinerna som lär ha blivit 226 år. Koi är kända för att kunna bli mycket gamla, normalt över 50 år och ofta över 100. Äldst av alla man känner till blev en hona som föddes 1751. Hon hette Hanako (blomsterflicka) och dog 1977 efter att ha varit i samma släkts ägo i många generationer. En forskare räknade ut åldern genom att med mikroskop räkna årsringar på fiskens fjäll. Alla de koi (fem) som levde i samma damm med friskt bergsvatten visade sig vara äldre än 100 år.

Årets planering i koiklubben

Observera att uppgifter kan ändras – håll alltid koll på hemsidan.

Se till att vi har din korrekta mejladress eftersom vi alltid gör ett utskick om varje dammbesök.

September

11 september kl 12 – dammbesök hos Cathrine Håkonsen, Knivsta.

November

20 november kl 12 – höstaktivitet i Vendelsö bygdegård. Se inbjudan i spalten till höger.

December

1 december – styrelsemöte. Något du önskar att vi tar upp? Hör av dig!

Visa dammen nästa sommar?

Koi Club Sweden genomför dammbesök varje år under vår-sommar-höst. Vi söker dammar att besöka nästa säsong. Den kan vara liten, ny, gammal, stor – alla är olika och ger nya idéer.

Kontakta info@koiclubsweden.se

Höstaktivitet 20 november

I november brukar koiklubben ha en aktivitet så vi kan träffas en stund när längtan efter sommaren är som störst.

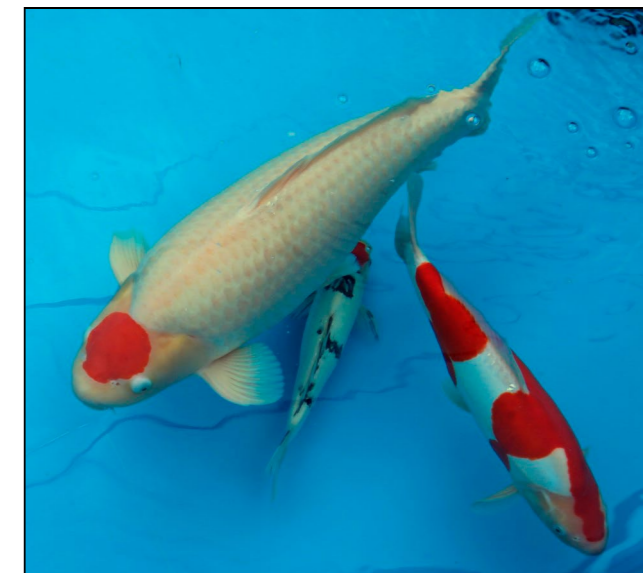
Tidigare år har vi målat och sågat, spikat och limmat i Arnes snickeri, bland annat en foderautomat och ett insekshotell med mera.

I år blir det en föreläsning av *Stefan Malm*, kunnig koifantast och koidomare. Vi har bett honom berätta om dels hur man dömer koi och hur en riktigt vacker koi ska se ut. Dels lite om sjukdomstecken. Det är ju ett stort område och vi har säkert olika funderingar och erfarenheter kring det. Eftersom det finns utrymme för frågor, börja fundera redan nu!

Tid och plats:

Söndagen den 20 november kl 12 .00 i Vendelsö bygdegård (där vi hade årsmötet). Vi börjar med föreläsningen och sedan blir det fika med smörgåsar och kaffebröd.

Välkommen!

Bilden är tagen av Roland Olsson förra året på koimässan i Arcen, där Stefan Malm var en av domarna.

Viktigt! Håll din e-postadress uppdaterad!

Mellan tidningsutgivningarna är det e-post och hemsida som gäller.

I nästa nummer rapporterar vi från Skåneresan. Det blir även en utvärdering av trumfilter.

www.koisan.dk

Do it once - do it with Koi Consult

No 1 in topgrade koi and advanced filter techniques

Thomas Bohsen +45 4027 9703
Louise Rasmussen +45 2851 8277
Fuglagervej 4, 4200 Slagelse Denmark

We make it work